

Original article

Problems and expectations in life of pregnant teenagers

Nantaporn Pantah¹, Alisa Wacharasindhu^{2,*}

¹ Program in Mental Health, Department of Psychiatry, Faculty of Medicine, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand

² Department of Psychiatry, Faculty of Medicine, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand

Abstract

Background: Teenage pregnancy directly affect psychological well-being of mother, child, family and society. Therefore, this research aimed to deeply examine the problems and expectations of pregnant teenagers in order to build new knowledge for further studies.

Objective: To study problems and expectations in pregnant teenagers' life.

Methods: A qualitative study using a semi structured in-depth interviews as data collecting method. Study population consists of 13 pregnant teenagers aged between 10 - 19 years old. The data for the study were derived from individual interview, conducted at the Department of Obstetrics and Gynecology, King Chulalongkorn Memorial Hospital, Thailand.

Results: This research showed that the pregnant teenagers in Thailand had better quality of life compared to the previous study because of the Act for prevention and solution of the adolescent pregnancy problem of Thailand. This helps pregnant teenagers to continue their study, their work and receive the social welfare. All of them are more concerned of the importance of education so they wish to continue their study after giving birth. For the social expectation, they need the following support which are: 1) financial support for the baby's expenses; 2) support of training and knowledge of parenting skills; and, 3) the financial support from social welfare to be given sooner without having to advanced their own money.

Conclusion: This study shows that partner, family, teacher, friends, colleague, employer, medical team, and government have to work together to support pregnant teens to access to basic needs not only physical needs but also mental health, education, financial, and social service.

Keywords: Teenage pregnancy, problems in life, expectations in life.

*Correspondence to: Wacharasindhu A. Department of Psychiatry, Faculty of Medicine, Chulalongkorn University, Bangkok 10330, Thailand.

E-mail: alisa_wacharasindhu@hotmail.com

Received: June 11, 2018

Revised: October 20, 2019

Accepted: December 15, 2019

นิพนธ์ต้นฉบับ

ปัญหาและความคาดหวังในชีวิตของวัยรุ่นตั้งครรภ์

นันท์พร ปันตะ¹, อลิสา วัชรสินธุ^{2,*}

¹หลักสูตรสุขภาพจิต ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

²ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

เหตุผลของการทำวิจัย: การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตต่อวัยรุ่นตั้งครรภ์ บุตรในครรภ์ ครอบครัวและสังคม การศึกษานี้มีเป้าหมายเพื่อศึกษาปัญหาและความคาดหวังในชีวิตของตัววัยรุ่นตั้งครรภ์อย่างลึกซึ้ง เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่สำหรับวงการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์: เพื่อศึกษาผลกระทบและความคาดหวังในชีวิตของวัยรุ่นตั้งครรภ์

วิธีการทำวิจัย: งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ซึ่งมีหัวข้อการสัมภาษณ์เป็นข้อคำถามที่ได้รับการผ่านการพิจารณาจากจริยธรรม การวิจัยเป็นวิธีการหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยสัมภาษณ์วัยรุ่นตั้งครรภ์ที่มาใช้บริการฝากครรภ์ ณ ฝ่ายสูติกรรม โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลในวัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์ที่มีอายุระหว่าง 10 - 19 ปี จำนวน 13 ราย

ผลการศึกษา: การศึกษานี้พบว่าวัยรุ่นตั้งครรภ์ในประเทศไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีมากขึ้น เมื่อเทียบกับการศึกษาวิจัยที่ผ่านมา เนื่องจากพระราชบัญญัติคุ้มครองการอนามัย การเจริญพันธุ์ ที่ช่วยให้วัยรุ่นตั้งครรภ์สามารถเข้ารับการศึกษา ทำงาน และได้รับสวัสดิการทางสังคมได้อย่างต่อเนื่อง วัยรุ่นตั้งครรภ์ทุกรายได้เล็งเห็นความสำคัญทางการศึกษา และคาดหวังในการศึกษาต่อหลังจากคลอดบุตร การศึกษานี้ยังพบว่าวัยรุ่นตั้งครรภ์มีความต้องการความช่วยเหลือทางสังคม 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเงินในการเลี้ยงดูบุตรหลังคลอดเป็นรายเดือน 2) ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านการดูแลเด็กหลังคลอด และ 3) มีความต้องการให้สิทธิประกันสังคมช่วยสงเคราะห์การทำคลอดมีผลบังคับใช้งานทันที โดยไม่ต้องสำรองเงินของตนเองออกไปก่อน

สรุป: การศึกษานี้พบว่าคู่รัก ครอบครัว ครู เพื่อน เพื่อนร่วมงาน หัวหน้างาน บุคลากรทางการแพทย์ และรัฐบาลต้องทำงานร่วมกัน เพื่อผลักดันวัยรุ่นตั้งครรภ์ให้เข้าถึงความต้องการขั้นพื้นฐาน ไม่ใช่เพียงแค่การตอบสนองความต้องการด้านร่างกาย แต่รวมไปถึงการตอบสนองความต้องการทางจิตใจ การศึกษา เศรษฐกิจ และการเข้าถึงการบริการทางสังคม ส่งเสริมให้วัยรุ่นตั้งครรภ์มีโอกาสพัฒนาศักยภาพ และเป็นอนาคตที่มีคุณภาพของสังคมไทย

คำสำคัญ: การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น, ปัญหาในชีวิต, ความคาดหวังในชีวิต.

มีการรายงานผ่านสื่อมวลชนอยู่บ่อยครั้งว่าอัตราการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นไทยสูงเป็นอันดับที่ 1 ของทวีปเอเชีย และเป็นอันดับที่ 2 ของโลก สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระบุว่าจำนวนการคลอดบุตรในวัยรุ่นหญิงไทยที่อายุระหว่าง 10 - 19 ปี มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 เป็นต้นมา โดยการคลอดบุตรในผู้หญิงอายุต่ำกว่า 18 ปี มีผลกระทบด้านสุขภาพสังคม และเศรษฐกิจมากกว่าการคลอดบุตรในผู้หญิงที่มีอายุมากกว่าอย่างมีนัยสำคัญ⁽¹⁾ มีรายงานและงานวิจัยหลายชิ้นได้ทำการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น และพบว่าการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นนั้นเกิดขึ้นจากหลายปัจจัย ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านความยากจนด้านการขาดโอกาสศึกษา การไม่ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังมีประเด็นเรื่องค่านิยม หรือระบบความคิดทางวัฒนธรรมต่าง ๆ ด้วย เช่น การแต่งงานตั้งแต่อายุน้อย หรือการที่มีสื่อหรือสิ่งยั่วยุทางเพศที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย⁽¹⁾ ในขณะที่เดียวกันรายงานของคณะกรรมการการสาธารณสุขสุโขทัย ในปี พ.ศ. 2554 ระบุว่า การสอนเพศศึกษาไม่มีประสิทธิผล มีการสอนเกี่ยวกับทักษะชีวิตอย่างจำกัด รวมทั้งขาดบริการให้คำปรึกษาสำหรับวัยรุ่นอีกด้วย⁽²⁾ การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นส่งผลกระทบต่อทั้งด้านสุขภาพทางกาย สุขภาพจิต การศึกษา เศรษฐกิจและสังคม โดยผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นส่งผลทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ผลกระทบโดยตรงที่สตรีวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์อาจต้องเผชิญ คือ การต้องออกจากการศึกษา กลางคัน ซึ่งเป็นการสูญเสียโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น รวมถึงส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตและการเลือกประกอบอาชีพในอนาคต⁽³⁾ ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตหลังการตั้งครรภ์ และตัวเด็กที่จะกำเนิดมาในอนาคต เมื่อทราบถึงปัญหาหรือผลกระทบที่วัยรุ่นตั้งครรภ์ต้องเผชิญ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่องปัญหาและความคาดหวังในชีวิตของตัววัยรุ่นตั้งครรภ์ ว่ามีการเผชิญปัญหาใดบ้างขณะตั้งครรภ์ และมีการคาดคะเนหรือคาดการณ์เกี่ยวกับอนาคตของตนเองอย่างไร

นิยามเชิงปฏิบัติการ (operational definition)

1. ปัญหาในชีวิต (problems in life) หมายถึง สิ่งรบกวน เป็นอุปสรรค หรือส่งผลกระทบต่อสตรีวัยรุ่นตั้งครรภ์
2. ความคาดหวังในชีวิต (expectation in life) หมายถึง การคาดการณ์หรือการมุ่งหวังให้เกิดบางสิ่งบางอย่างขึ้นใน

อนาคตซึ่งส่งผลต่อความคิดและความรู้สึกของสตรีวัยรุ่นตั้งครรภ์

3. วัยรุ่นตั้งครรภ์ (pregnant teenager) หมายถึง สตรีตั้งครรภ์ที่มีอายุระหว่าง 10 - 19 ปี

วิธีการศึกษา

งานวิจัยเรื่อง “ปัญหาและความคาดหวังในชีวิตของวัยรุ่นตั้งครรภ์” เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ส่วนบุคคลเชิงลึก (in-depth interview) ซึ่งมีหัวข้อ คำถามการสัมภาษณ์เป็นข้อคำถามที่ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (IRB no. 245/60) เป็นวิธีการหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล หัวข้อการสัมภาษณ์ดังกล่าว เป็นหัวข้อหลักในการสัมภาษณ์อันจะได้มาซึ่งข้อมูลที่ทำให้เข้าใจถึงปัญหาหรือผลกระทบที่วัยรุ่นตั้งครรภ์ต้องเผชิญ และการถ่ายทอดบอกเล่าถึงความคาดหวังในชีวิตของวัยรุ่นตั้งครรภ์ผู้ที่มารับบริการฝากครรภ์ ณ ฝากสูติกรรม โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลในวัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์ที่มีอายุระหว่าง 10 - 19 ปี จำนวน 13 ราย

การเก็บรวบรวมข้อมูลและเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากภาควิชาจิตเวชศาสตร์ เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล ณ ฝากสูติกรรม โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โดยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยและขออนุญาตเก็บข้อมูล หลังจากได้รับอนุญาตแล้วผู้วิจัยทำการคัดเลือกหญิงวัยรุ่นตั้งครรภ์ผู้ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดที่แผนกฝากครรภ์จากเวชระเบียน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) กล่าวคือ ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เข้าเกณฑ์คัดเลือกจากเวชระเบียน จากนั้นได้เข้าไปแนะนำตนเอง แจ้งวัตถุประสงค์ของงานวิจัย และสอบถามความยินยอมในการให้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยเลือกผู้ให้ข้อมูลจากหญิงตั้งครรภ์ผู้ที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. วัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์ที่มีอายุระหว่าง 10 - 19 ปี ที่มารับบริการการฝากครรภ์ ณ ฝากสูติกรรม โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์
2. สื่อสารภาษาไทย สามารถเข้าใจคำถามและตอบคำถามได้อย่างต่อเนื่องได้ สามารถให้การสัมภาษณ์เป็นระยะเวลา

อย่างน้อย 30 - 45 นาที และอนุญาตในการบันทึกเสียง หรือ จดบันทึกข้อมูลขณะสัมภาษณ์

3. ยินยอมให้ความร่วมมือในการศึกษานี้ โดยลงนามยินยอม ในหนังสือแสดงความยินยอมก่อนทำการเก็บข้อมูล โดยหาก ผู้เข้าร่วมวิจัยมีอายุต่ำกว่า 18 ปี ต้องให้ผู้แทนโดยชอบธรรม เป็นผู้ลงนามยินยอมในหนังสือยินยอมแทน

หลังจากได้ลงนามยินยอมในหนังสือแสดงความ ยินยอมแล้ว ผู้วิจัยจึงพากลุ่มตัวอย่างไปสัมภาษณ์ในห้อง ที่มีความเป็นส่วนตัวและปราศจากการรบกวน ในด้านข้อ คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เป็นข้อคำถามที่ได้จากการ ทบทวนวรรณกรรม โดยมีทั้งหมด 5 ด้าน โดยขณะทำการ สัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้เปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างได้ตอบตาม ความเข้าใจของตนเอง หากผู้วิจัยต้องการข้อมูลเพิ่มเติมจึง ค่อยถามแบบเฉพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1: การวิเคราะห์เนื้อหา คือ ผู้วิจัยนำข้อมูลจาก ไฟล์เสียงที่ทำการบันทึกมาถอดคำพูดแบบคำต่อคำ จากนั้น ตรวจสอบความถูกต้องของการถอดไฟล์เสียงดังกล่าว

ส่วนที่ 2: การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ คือการนำข้อมูลที่ ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกต่าง ๆ มาหาความสัมพันธ์ นำข้อมูลมาวิเคราะห์และเรียบเรียงเพื่อเชื่อมโยงและแยก เป็นประเด็นที่ตั้งไว้จากการทบทวนวรรณกรรม เพื่อง่าย ต่อการสรุปประเด็นและทำความเข้าใจ จากนั้นนำเสนอใน รูปแบบการบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการศึกษา

ข้อมูลส่วนบุคคล

ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด เป็นวัยรุ่นตั้งครรภ์ที่มีอายุ ระหว่าง 15 - 19 ปี มีอายุครรภ์ตั้งแต่ 24 สัปดาห์ขึ้นไปและ เป็นผู้มารับบริการฝากครรภ์ที่ฝ่ายสูติกรรม โรงพยาบาล จุฬาลงกรณ์ โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 13 ราย โดยมีวัยรุ่นตั้งครรภ์ ที่กำลังศึกษาต่อจำนวน 4 ราย พักการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 2 ราย และไม่ได้ศึกษาต่อแล้วจำนวน 7 ราย ด้าน การประกอบอาชีพหรือด้านการทำงาน เป็นวัยรุ่นตั้งครรภ์ที่ ไปทำงานจำนวน 2 ราย หยุดทำงานเนื่องจากตั้งครรภ์ 4 ราย และลาคลอดจำนวน 1 ราย

วัยรุ่นตั้งครรภ์ที่กำลังศึกษาอยู่ เป็นผู้พักอาศัยและ พึ่งพิงครอบครัวมาตั้งแต่แรก บางรายเมื่อทราบว่าตั้งครรภ์ ได้ย้ายมาอยู่กับครอบครัวของคู่รัก ในขณะที่เดียวกันมีวัยรุ่น ตั้งครรภ์จำนวน 5 ราย ที่ออกมาทำงานตั้งแต่หลังเรียนจบชั้น มัธยม 3 เนื่องจากครอบครัวมีฐานะยากจน ทำให้ต้องออกจาก บ้านมาหางานทำ ซึ่งวัยรุ่นตั้งครรภ์ที่ทำงานแล้วมักออกมา เฝ้าที่พักอยู่กับคู่รักของตนเอง

ทัศนคติและความคิดเห็นต่อการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นและ การตั้งครรภ์ของตนเอง

วัยรุ่นตั้งครรภ์ที่ให้สัมภาษณ์ มีความคิดเห็นว่าการตั้งครรภ์ในช่วงวัยดังกล่าวเป็นปัญหา เนื่องจากวัยนี้ เป็นวัยที่ยังไม่พร้อมและยังไม่ถึงเวลา การตั้งครรภ์ที่ไม่พึง ประสงค์จึงอาจส่งผลกระทบต่อทางการเรียน เช่น ต้องพัก การเรียน ส่งผลให้เรียนช้ากว่าเพื่อนวัยเดียวกัน และอาจส่ง ผลกระทบไปถึงอนาคต ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต ไม่ใช่แค่เพียง คุณภาพชีวิตของวัยรุ่นผู้ตั้งครรภ์ แต่อาจส่งผลกระทบต่อ ไปยังตัวเด็กที่กำลังจะเกิดมาในอนาคตอันใกล้นี้ โดยอาจเกิด ปัญหาเดียวกันนี้ในรุ่นลูกได้อีก เนื่องจากอาจโตมาในสภาพ แวดล้อมที่ไม่เหมาะสมต่อตัวเด็กเท่าใดนัก แต่ทั้งนี้ ก็ขึ้นอยู่กับ แต่ละบุคคลด้วย เนื่องจากบางคนตั้งครรภ์ในช่วงวัยนี้แต่มี ความพร้อมทั้งหน้าที่การงาน ได้รับกำลังใจและการสนับสนุน ที่ดีจากคู่รักและครอบครัว จากประเด็นนี้เห็นได้ว่าวัยรุ่นมี ความคิดเห็นต่อความพร้อมของการตั้งครรภ์ว่าเป็นเรื่อง ความพร้อมด้านความมั่นคงในชีวิต และเป็นความพร้อมของ ครอบครัวของแต่ละครอบครัว วัยรุ่นตั้งครรภ์ในงานวิจัยชิ้นนี้ เป็นผู้ที่มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ มีทั้งผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ และผู้ที่ทำงานแล้วในวัยที่กำลังศึกษาอยู่พบว่ามีความรู้สึก ซื่ออก ตกใจ เสียใจปนกันไป เนื่องจากคิดว่าตนเองยังไม่พร้อม และรับรู้ถึงความยากลำบากที่จะตามมาในอนาคต ในขณะที่ ผู้ที่ทำงานแล้วมีความรู้สึกดีใจ เนื่องจากตนเองมีความ พร้อม สามารถดูแลตนเองและบุตรได้เนื่องจากมีงานและมี รายได้แล้ว

ผลกระทบและความคาดหวังในชีวิต

ผลกระทบด้านร่างกาย

วัยรุ่นตั้งครรภ์ผู้มารับบริการการฝากครรภ์ที่ฝ่าย สูติกรรม โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เป็นผู้ที่มีความสุขร่างกาย แข็งแรงดี ไม่มีโรคประจำตัวหรือโรคแทรกซ้อนขณะตั้งครรภ์ จึงไม่มีความคาดหวังด้านร่างกายที่เฉพาะเจาะจง

ผลกระทบด้านจิตใจ

จากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้พบผลกระทบด้านจิตใจทั้งทางบวกและทางลบ โดยพบว่าวัยรุ่นตั้งครรภ์เผชิญผลกระทบทางใจในทางลบ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1: ด้านการยอมรับจากครอบครัว การเผชิญกับปัญหาความเครียดและความวิตกกังวลของวัยรุ่นตั้งครรภ์ในการบอกครอบครัวเรื่องการตั้งครรภ์ของตนเอง โดยมีความคิดและความรู้สึกว่าการบอกครอบครัวในเรื่องนี้เป็นช่วงเวลาที่ยากลำบาก เก่งว่าครอบครัวจะไม่ยอมรับกลัวคนในครอบครัวจะผิดหวังต่อตนเอง เนื่องจากอยู่ในวัยเรียน หรือยังไม่มีความพร้อมด้านการเงิน

ด้านที่ 2: สัมพันธภาพกับคู่รักและคนในครอบครัว

วัยรุ่นจำนวนหนึ่งเคยเกิดความหึงหวงคู่รักของตนเอง วัยรุ่นตั้งครรภ์รายหนึ่ง มีความสัมพันธ์กับคู่รักที่ไม่ดีเท่าใดนัก เนื่องจากคู่รักเป็นคนมีนิสัยรักสนุก ติดเพื่อน ชอบเที่ยวกลางคืน วัยรุ่นตั้งครรภ์รายหนึ่งมีความกังวลใจเรื่องความสัมพันธ์ของคู่รักและครอบครัวของตนเอง เนื่องจากคู่รักเป็นคนที่มีลักษณะหัวแข็ง ไม่ค่อยฟังใคร จึงยังเข้ากันกับครอบครัวของตนเองได้ไม่มากนัก

ด้านที่ 3: ด้านสุขภาพ

วัยรุ่นตั้งครรภ์จำนวน 2 ราย มีความกังวลเรื่องสุขภาพของตนเองขณะตั้งครรภ์ เนื่องจากเคยมีปัญหาสุขภาพในอดีต แม้หายดีแล้วแต่ก็ยังคงมีความกังวล

ด้านที่ 4: การถูกให้ออกจากงานเนื่องจากตั้งครรภ์

วัยรุ่นตั้งครรภ์รายหนึ่งถูกขอให้ออกจากงานขณะตั้งครรภ์ ทำให้วัยรุ่นตั้งครรภ์รายนี้ต้องเผชิญกับมรสุมด้านการเงิน

ในขณะที่ผลกระทบทางบวกที่เกิดขึ้นขณะตั้งครรภ์ คือ การได้รับกำลังใจที่สำคัญซึ่งมาจากคู่รักและครอบครัว แม้วัยรุ่นตั้งครรภ์จะเผชิญกับผลกระทบทางใจขณะตั้งครรภ์หลายอย่าง แต่เมื่อได้รับการยอมรับจากครอบครัวและคู่รัก ทั้งการให้กำลังใจและการอยู่เคียงข้างกัน ทำให้วัยรุ่นผู้ตั้งครรภ์สามารถผ่านช่วงเวลาที่ยากลำบากไปได้ นอกจากนี้ยังเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นของคู่รักและแรงสนับสนุนที่ดีจากครอบครัว ที่ทำให้วัยรุ่นตั้งครรภ์รู้สึกได้ว่าการตั้งครรภ์ครั้งนี้เป็นเรื่องราวที่น่ายินดี

ความคาดหวังด้านจิตใจ

วัยรุ่นตั้งครรภ์จำนวน 12 รายในงานวิจัยชิ้นนี้ ไม่มีความคาดหวังด้านจิตใจที่เฉพาะเจาะจงเนื่องจากความสัมพันธ์ในปัจจุบันดีและลงตัวแล้ว แม้ในอดีตเคยได้รับผลกระทบ เคยมีความเครียดและความกังวลจากการตั้งครรภ์ในครั้งนี้ แต่ในปัจจุบันวัยรุ่นตั้งครรภ์ได้รับความเข้าใจและการสนับสนุนที่ดีจากคู่รัก ครอบครัว รวมไปถึงจนถึงผู้คนรอบข้างทั้งที่โรงเรียนและที่ทำงาน ในขณะที่วัยรุ่นตั้งครรภ์รายหนึ่งมีความคาดหวังให้ตนเองมีการปรับเปลี่ยนทางอารมณ์ไปในทางที่ดีขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันตนเองมีอารมณ์แปรปรวนซึ่งส่งผลทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและคู่รักมีปัญหา

ผลกระทบด้านการศึกษาและด้านเศรษฐกิจ

ในด้านการศึกษาวัยรุ่นจำนวน 5 รายยังคงเข้ารับการศึกษาคือต่อเนื่องแม้ตั้งครรภ์ในครั้งนี้โดยศึกษาในระบบปกติ 2 รายและอยู่ในระบบการศึกษาทางเลือก 3 ราย และอีก 1 รายพักการศึกษาด้วยตัวเองแต่ตั้งใจที่จะกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาหลังคลอด โดยวัยรุ่นตั้งครรภ์จำนวน 6 รายนี้เป็นผู้ที่ครอบครัวให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี ทั้งค่าใช้จ่ายในการศึกษาและค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูบุตรไปจนถึงการใช้จ่ายในการคลอด ในขณะที่วัยรุ่นตั้งครรภ์จำนวน 8 รายต้องออกจากระบบการศึกษามาทำงานเต็มตัวตั้งแต่อ่อนตั้งครรภ์ เนื่องจากฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่สู้ดีและเริ่มทำงานเพื่อหารายได้อย่างเต็มตัวหลังจบมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในรายอื่น ๆ ครอบครัวได้ให้ออกจากการทำงานเพื่อกลับมาอยู่บ้านและดูแลครรภ์ โดยมีคู่รักและครอบครัวคอยช่วยเหลือและสนับสนุนด้านกำลังใจและค่าใช้จ่าย

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจต่อการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในครอบครัวที่มีความพร้อม พบว่าวัยรุ่นตั้งครรภ์มีการสนับสนุนที่ดี ครอบครัวให้การช่วยเหลืออย่างมากที่สุด ไม่ว่าจะการดูแลเอาใจใส่ขณะอยู่บ้าน พามารับบริการการรักษา ณ โรงพยาบาล รวมถึงมีการช่วยเหลือค่าใช้จ่ายด้านการดูแลครรภ์และเงินสำรองสำหรับการคลอดบุตร เป็นต้น หรือหากไม่ได้ช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ก็พยายามช่วยเหลือด้านการประกอบอาชีพให้อย่างสะดวกสบายมากที่สุด เพื่อให้คู่รักและตัววัยรุ่นตั้งครรภ์เองสามารถเก็บเงินเพื่อค่าใช้จ่ายในอนาคตได้ วัยรุ่นตั้งครรภ์บางรายเมื่อทราบว่าตั้งครรภ์ก็ออกจากงาน มาอยู่บ้านและกลายเป็นผู้พึ่งพิงด้านรายได้ของคู่รักหรือครอบครัว ในขณะที่วัยรุ่นกลุ่มหนึ่งซึ่งเป็นวัยรุ่นที่ทำงานแล้วอาจไม่ได้มีการสนับสนุนด้านทุนทรัพย์จาก

ครอบครัว แต่วัยรุ่นกลุ่มนี้เป็นวัยรุ่นตั้งครรรค์ที่ทำงานและมีรายได้ประจำมาตั้งแต่แรก ทำให้สามารถเก็บเงินหรือบริหารเงินเดือนของตนเองได้ นอกจากนี้ยังได้รับสิทธิหรือสวัสดิการจากรัฐบาลในด้านการลาคลอด รวมถึงได้รับเงินประกันสังคมเป็นเงินช่วยเหลือในการคลอดบุตรอีกด้วย

ความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาและด้านเศรษฐกิจ

จากการศึกษาพบว่าวัยรุ่นตั้งครรรค์จำนวน 11 ราย มีความคาดหวังและวางแผนที่จะอยู่ในระบบการศึกษาต่อไป เนื่องจากมีมุมมองว่าวุฒิการศึกษาที่สูงขึ้นจะช่วยเพิ่มโอกาสให้กับชีวิต เป็นการเพิ่มแนวโน้มในการเลือกประกอบอาชีพที่ดีในอนาคต ไปจนถึงการมีรายได้ที่สูงขึ้น แต่อย่างไรก็ตามรูปแบบการกลับเข้าศึกษาต่อ มีความยืดหยุ่นไปตามอัตรภาพของแต่ละบุคคล ในวัยรุ่นที่ครอบครัวมีความพร้อมที่สามารถช่วยเหลือทั้งด้านทุนทรัพย์และกำลังใจ วัยรุ่นตั้งครรรค์มีแนวโน้มที่จะกลับเข้าระบบการศึกษาแบบปกติ คือ เรียนเต็มเวลาในวันจันทร์ - ศุกร์ ในขณะที่วัยรุ่นที่ไม่ได้มีความพร้อมด้านทุนทรัพย์ แต่ตั้งใจที่จะศึกษาต่อจึงเลือกศึกษาต่อในระบบการศึกษาทางเลือก ที่สามารถทำงานไปด้วยในวันจันทร์ - ศุกร์ และเรียนในวันอาทิตย์ หรืออ่านหนังสือด้วยตนเองและไปสอบเพื่อเทียบวุฒิในระบบการศึกษาแบบเปิด เช่น การศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) หรือมหาวิทยาลัยเปิด เป็นต้น ในขณะที่วัยรุ่นจำนวน 2 ราย ไม่ได้วางแผนที่จะเข้าระบบการศึกษาต่อเนื่อง จากทำงานเต็มตัวจนรู้สึกเหนื่อยล้า จึงมีความตั้งใจว่าจะทำงานไปอย่างต่อเนื่อง และมีวัยรุ่นรายหนึ่งมีมุมมองว่าการศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญ แม้ตนเองอาจไม่ได้มีระดับการศึกษาที่สูงมากนัก ก็อยากเลี้ยงดูลูกให้ดีและให้โอกาสทางการศึกษาแก่ลูกของตนเองในอนาคต

ผลกระทบด้านการรับบริการทางสังคม

วัยรุ่นตั้งครรรค์จำนวน 12 ราย ที่มารับบริการการฝากครรภ์ ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ มีความเห็นว่าเป็นบุคลากรผู้บริการตนเอง เป็นบุคลากรที่ใจดี พุดจาดีและเอาใจใส่ตนเอง ทำให้รู้สึกดีที่ได้มารับบริการ รวมไปถึงจนถึงการไว้วางใจในคุณภาพของโรงพยาบาล ในขณะที่วัยรุ่นตั้งครรรค์จำนวน 2 รายเคยมีประสบการณ์การรับบริการที่ไม่ประทับใจ รายแรกได้ให้ข้อมูลว่าตนเองเพิ่งได้รับความรู้เรื่องการนับลูกตั้ง เมื่ออายุครรภ์เกิน 7 เดือนแล้ว และมีความคิดว่าคุณหมอและพยาบาลไม่ค่อยเอาใจใส่เท่าที่ควร ต้องการให้

คุณหมอและพยาบาลแนะนำและเอาใจใส่ให้มากกว่านี้ ในรายที่สอง ขณะที่รับบริการ ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ แต่เป็นการรับการรักษาที่แผนกอื่น ตนเองมีความรู้สึกว่ายพยาบาลพูดกับตนเองโดยใช้อารมณ์และพูดไม่ค่อยดีกับตนเอง เนื่องจากตนเองเป็นวัยรุ่นตั้งครรรค์ ตนจึงเกิดความไม่ประทับใจขณะรับบริการ แต่การรับบริการ ณ ฝ่ายสูติกรรม ตนเองมีความคิดเห็นว่าเป็นที่ที่ดีในระดับหนึ่ง

ความคาดหวังและความต้องการด้านสังคม

วัยรุ่นตั้งครรรค์จำนวน 7 ราย ไม่ต้องการความช่วยเหลือทางด้านสังคม เนื่องจากบางส่วนเป็นวัยรุ่นที่มีครอบครัวและคู่รักที่ค่อนข้างพร้อมในระดับหนึ่ง พร้อมสนับสนุนทั้งด้านการศึกษาและเศรษฐกิจ ในขณะที่วัยรุ่นตั้งครรรค์กลุ่มที่ทำงานและมีรายได้ที่มั่นคงแล้ว ก็ไม่ต้องการความช่วยเหลือใด ๆ เช่นกัน

อย่างไรก็ตามวัยรุ่นตั้งครรรค์อีก 6 ราย เป็นผู้ต้องการความช่วยเหลือทางสังคม แบ่งออกเป็น 3 ด้าน

ด้านการเงิน วัยรุ่นต้องการให้มีการช่วยเหลือเรื่องค่าใช้จ่ายเป็นรายเดือนในการเลี้ยงดูบุตร เนื่องจากไม่ต้องการรบกวนหรือเป็นภาระของครอบครัว

ด้านความรู้ในเรื่องแนวทางการดูแลเด็กแรกเกิดหรือทักษะการเลี้ยงดูบุตร (parenting skills)

ด้านสิทธิประกันสังคม วัยรุ่นรายหนึ่ง ไม่มีเงินเก็บสำรองสำหรับค่าทำคลอด จึงมีความเครียดและความกังวลดังกล่าว และมีความต้องการให้ประกันสังคมมีผลทันที โดยไม่ต้องสำรองเงินตัวเองออกไปก่อน

การวางแผนเลี้ยงดูบุตรหลังคลอด

ในการวางแผนการเลี้ยงดูบุตรหลังคลอดในวัยรุ่นตั้งครรรค์แต่ละรายมีความแตกต่างกันออกไป บางรายต้องการทุ่มเทให้กับการเรียนหรือการทำงาน จึงมีความตั้งใจที่จะฝากเลี้ยงหลังคลอด โดยฝากเลี้ยงคนใกล้ชิดตัวอย่างคนในครอบครัวตนเองหรือคนในครอบครัวฝั่งคู่รัก บางรายตั้งใจจะพักการเรียนหรือหยุดทำงานก่อน และออกมาเป็นแม่เต็มเวลา ให้เวลาและเลี้ยงลูกก่อน เนื่องจากมีความคิดเห็นว่าการพัฒนาการของลูกในช่วงแรกเกิดเป็นสิ่งที่สำคัญจึงต้องการที่จะเลี้ยงลูกด้วยตนเอง ในขณะที่บางรายตั้งใจจะเรียนไปด้วยและทำงานไปด้วย โดยช่วงเวลาของการเรียนและการทำงานจะฝากคนใกล้ชิดที่ไว้ใจได้เลี้ยงก่อน พอเลิกเรียนหรือทำงานแล้วจะกลับมาสลับช่วยกันเลี้ยง

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหาและความคาดหวังในชีวิตของวัยรุ่นตั้งครรภ์” ในครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยได้ทำความเข้าใจ เล็งเห็นถึงปัญหาที่วัยรุ่นตั้งครรภ์ต้องเผชิญ รวมไปถึงจนถึงความคาดหวังในชีวิตของวัยรุ่นตั้งครรภ์ และพบว่าแต่ละบุคคลมีการเผชิญปัญหาและมีสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันออกไปตามแต่ละบุคคล ซึ่งผู้วิจัยได้พบประเด็นที่น่าสนใจทั้ง 5 ด้านดังต่อไปนี้

ด้านร่างกาย ในอดีตมีการศึกษาที่พบว่าสตรีวัยทำงาน ร่างกายของวัยรุ่นยังเจริญไม่เต็มที่ มดลูกยังทำหน้าที่ไม่สมบูรณ์ การตั้งครรภ์ในระยะนี้เสี่ยงต่อการเจ็บป่วยและตาย ขณะตั้งครรภ์อาจเกิดภาวะแทรกซ้อนได้มากกว่าสตรีที่ตั้งครรภ์หลังอายุ 20 ปี โดยภาวะแทรกซ้อนที่เกิดขึ้นอาจเกิดทั้งระยะก่อนตั้งครรภ์ ระยะคลอด และระยะหลังคลอด อัตราการตายของสตรีที่ตั้งครรภ์ในช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปี มีอันตรายมากที่สุด⁽⁴⁾ อย่างไรก็ตามจากการศึกษานี้ พบว่าการที่วัยรุ่นตั้งครรภ์เข้าพบแพทย์ผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่ระยะแรกของการตั้งครรภ์ทำให้วัยรุ่นตั้งครรภ์และบุตรในครรภ์มีสุขภาพที่ดี ซึ่งเป็นผลมาจากการยอมรับการตั้งครรภ์ตั้งแต่นั้น ๆ การพบแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ ติดตามอาการและเข้ารับการตรวจดูแลครรภ์อย่างสม่ำเสมอ ช่วยให้แพทย์ได้ดูแลระยะตั้งครรภ์และเฝ้าติดตามสุขภาพวัยรุ่นตั้งครรภ์อย่างใกล้ชิด แม้ว่าวัยรุ่นตั้งครรภ์ยังมีระบบต่าง ๆ ของร่างกายที่ยังไม่สมบูรณ์เหมือนสตรีตั้งครรภ์วัยผู้ใหญ่ แต่หากได้รับการดูแลที่เหมาะสมและสม่ำเสมอก็ช่วยลดภาวะอันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้ และนอกจากนี้ยังช่วยลดความเครียดและความวิตกกังวลในวัยรุ่นตั้งครรภ์ได้อีกด้วย⁽⁵⁾

ด้านจิตใจ ในอดีตค่านิยมหรือมุมมองของสังคมไทยยังคงมีมุมมองและทัศนคติในวัยรุ่นตั้งครรภ์ในทางลบว่าการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการแต่งงานทำให้ฝ่ายหญิงมองว่าเป็นผู้หญิงใจแตก ไม่รักกันवलสงวนตัวทำให้ครอบครัวเสื่อมเสีย ชื่อเสียงวงศ์ตระกูล⁽⁶⁻⁸⁾ ซึ่งส่งผลให้วัยรุ่นตั้งครรภ์เกิดความเครียดและวิตกกังวล เนื่องจากเกรงว่าจะถูกปฏิเสธหรือทำให้ครอบครัวอับอาย⁽⁶⁾ สอดคล้องกันกับที่การศึกษานี้ค้นพบวัยรุ่นตั้งครรภ์รู้สึกเป็นกังวลอย่างมากที่จะกล่าวถึงการตั้งครรภ์ เนื่องจากกลัวว่าทำให้พ่อแม่ผิดหวัง ทำให้ครอบครัวอับอาย หรือแม้แต่กลัวว่าจะถูกปฏิเสธจากครอบครัว อย่างไรก็ตามการศึกษานี้พบว่าการที่วัยรุ่นตั้งครรภ์ได้แจ้งเรื่องการตั้งครรภ์ให้ครอบครัวทราบก็ได้รับกำลังใจและการสนับสนุนจากครอบครัว ซึ่งสอดคล้อง

กับงานวิจัยของ Coles B.⁽⁹⁾ และงานวิจัยของ Shah MK. และคณะ⁽¹⁰⁾ ที่ว่าปฏิกริยาในทางบวกของผู้ปกครอง คู่รัก เพื่อนและคนรอบข้างในทางบวกส่งผลต่อการตัดสินใจในการตั้งครรภ์ต่อ ทำให้วัยรุ่นตั้งครรภ์มีความรู้สึกเชิงบวกเกิดขึ้น จากที่เคยคิดว่าครอบครัวจะต้องผิดหวังในตนเอง แต่เมื่อการตอบสนองที่เกิดขึ้นเป็นการตอบสนองในเชิงบวกทำให้วัยรุ่นตั้งครรภ์มีความสุขจากการตั้งครรภ์ในครั้งนี้⁽¹¹⁻¹⁵⁾

ด้านการศึกษา การศึกษาวิจัยในอดีตพบว่าวัยรุ่นตั้งครรภ์ต้องออกจากโรงเรียน และแทบจะไม่ได้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา เนื่องจากวัยรุ่นตั้งครรภ์มีความอับอาย ไม่กล้าเจอเพื่อน ไม่กล้าเจอครูและสูญเสียช่วงวัยแห่งการศึกษาเล่าเรียนไป^(7, 13, 10, 16) แต่การศึกษานี้พบว่าวัยรุ่นตั้งครรภ์ได้รับกำลังใจและแรงสนับสนุนจากครอบครัวและคนรอบข้างในการศึกษาต่อ ในวัยรุ่นตั้งครรภ์ที่เรียนในระบบการศึกษาแบบสามัญ พบว่าได้รับแรงสนับสนุนจากครอบครัวและคนรอบข้างในการศึกษาอย่างต่อเนื่องในโรงเรียน โดยครูที่โรงเรียนมีความยืดหยุ่นในการเข้าเรียน ในขณะที่อีกหลายคนเลือกศึกษาต่อที่สถานศึกษาอื่นนอกโรงเรียน เนื่องจากมีความยืดหยุ่นสูง เน้นความรับผิดชอบส่วนตัวมากกว่าการเช็คชื่อเข้าชั้นเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sukawanich N. และคณะ⁽¹⁷⁾ พบว่าความสัมพันธ์แบบประคับประคองระหว่างวัยรุ่นตั้งครรภ์และครอบครัว ช่วยเพิ่มความภาคภูมิใจในตนเองและความพึงพอใจในชีวิต และการสนับสนุนทางสังคมในทางบวกทำให้เกิดผลลัพธ์ทางบวกในแม่วัยรุ่นตั้งครรภ์จำนวน 11 ราย วางแผนที่จะอยู่ในระบบการศึกษาต่อไป เนื่องจากมีมุมมองว่าวุฒิการศึกษาที่สูงขึ้นจะช่วยเพิ่มโอกาสให้กับชีวิต เป็นการเพิ่มแนวโน้มในการเลือกประกอบอาชีพที่ดีในอนาคต งานวิจัยของ Spear HJ.⁽¹⁸⁾ และ จันนัทพร เขียวน้อยรัชตะ และคณะ⁽¹⁹⁾ พบว่าการเปลี่ยนบทบาทผู้ดูแลเป็นมารดาทำให้วัยรุ่นตั้งครรภ์คำนึงถึงอนาคตและเกิดแรงจูงใจอันสำคัญที่ทำให้วัยรุ่นตั้งครรภ์อยากกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาอีกครั้ง มีความตั้งใจที่จะจบการศึกษาและเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ในขณะที่วัยรุ่นจำนวน 2 รายไม่ได้วางแผนที่จะเข้าระบบการศึกษาต่อเนื่องจากทำงานเต็มตัวจนรู้สึกเหนื่อยล้า จึงมีความตั้งใจว่าจะทำงานไปอย่างต่อเนือง แต่อย่างไรก็ตามตนเองก็อยากเลี้ยงลูกให้ดีและให้โอกาสทางการศึกษาแก่ลูกของตนเองในอนาคต

ด้านเศรษฐกิจ พบว่ามีวัยรุ่นตั้งครรภ์ 1 รายถูกขอให้ออกจากงานอื่นเนื่องมาจากการตั้งครรภ์ และต้องกลายเป็นผู้พึ่งพิงทางรายได้จากคู่รักหรือครอบครัวแทน⁽⁹⁾ การศึกษานี้พบว่า

มีการกีดกันหรือการถูกขอให้ออกจากงาน⁽²⁰⁾ หรือการได้รับการปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมแม้ในสังคมไทยได้มี พ.ร.บ.คุ้มครองสิทธิของบุคคลเหล่านี้ก็ตาม⁽²¹⁾ วัยรุ่นตั้งครรรค์จำนวน 7 รายที่เป็นนักเรียนเป็นผู้พึ่งพิงครอบครัวเนื่องจากไม่เคยทำงานมาตั้งแต่แรก ยุพเยาว์ วิศพรธรณ และ สมจิต ยายใจ⁽²²⁾ พบว่าการไม่มีอาชีพและรายได้ทางเศรษฐกิจทำให้แม่วัยรุ่นต้องพึ่งพิงค่าใช้จ่ายจากครอบครัว ในขณะที่วัยรุ่นตั้งครรรค์ที่ทำงานแล้ว เริ่มมีการวางแผนและตั้งเป้าหมายเพื่อให้สภาพการเงินของตัวเองและครอบครัวดีขึ้น อย่างไรก็ตามวัยรุ่นตั้งครรรค์ทุกคนล้วนอยากเปลี่ยนแปลงตัวเองให้ดีขึ้นไม่ว่าจะเป็น การปรับตัวด้านการศึกษาเพื่ออนาคต หรือปรับตัวด้านการทำงานให้มีความมั่นคงและเหมาะสมกับสุขภาพมากยิ่งขึ้น การศึกษาวิจัยดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยเองได้เห็นมุมมองด้านดีที่เกิดขึ้นต่อตัววัยรุ่นตั้งครรรค์ ในกรณีศึกษาบางรายที่เริ่มมีการวางแผนอนาคตของตนเอง มีความประสงค์อยากจะทำเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น^(8, 11, 23) ไม่ใช่แค่ตัวของวัยรุ่นตั้งครรรค์เองที่ได้รับการเปลี่ยนแปลง แต่รวมไปจนถึงบุคคลรอบข้าง ทั้งคู่รัก ครอบครัว ที่ต่างก็เต็มใจพร้อมอยู่เคียงข้างวัยรุ่นตั้งครรรค์อย่างที่สุด

ด้านสังคม วัยรุ่นตั้งครรรค์ในงานวิจัยชิ้นนี้มีความต้องการด้านการเงินและการฝึกทักษะด้านการเลี้ยงดูบุตร (parenting skills) ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิเคราะห์สถานการณ์การตั้งครรรค์ของวัยรุ่นในประเทศไทย พ.ศ. 2558⁽²⁴⁾ ที่ได้ทำการวิจัยโดยการสัมภาษณ์และสอบถามความต้องการของพ่อแม่วัยรุ่น และพบว่าพ่อแม่วัยรุ่นมีความต้องการการสนับสนุนทางการเงินและการฝึกอบรมในแหล่งบริการต่าง ๆ วิธีการเลี้ยงดูบุตรและการเป็นพ่อเป็นแม่คน รวมไปถึงจนถึงความต้องการการบริการที่เป็นมิตรและไม่มีทัศนคติเชิงลบต่อพวกเขา เนื่องจากพ่อแม่วัยรุ่นมีมุมมองว่าการรับบริการจากบุคลากรที่เป็นมิตรทำให้วัยรุ่นสะดวกใจที่จะถามหากมีข้อสงสัย และควรเน้นไปที่การให้คำปรึกษาที่เป็นมิตรกับวัยรุ่น

ข้อจำกัดในการวิจัย พบว่าผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเฉพาะกลุ่มประชากรสตรีที่ตั้งครรรค์ในวัยรุ่นที่มาใช้บริการฝากครรรค์ ณ ฝ่ายสูติกรรม โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เพียงแห่งเดียว ซึ่งผลการวิจัยที่พบอาจมีความแตกต่างจากกลุ่มประชากรในโรงพยาบาลอื่น ๆ หรือบริบททางสังคมอื่น ๆ และการใช้ระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ การสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งใช้ระยะเวลาเวลาดำเนินการค่อนข้างนานในการเก็บรวบรวมข้อมูล จึงอาจทำให้ข้อมูลค่อนข้างจำกัด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย ในการศึกษาวิจัยนี้ เป็นวัยรุ่นที่ได้รับการยอมรับจากครอบครัว คู่รักและคนรอบข้างจึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในกลุ่มวัยรุ่นตั้งครรรค์ที่มีประสบการณ์หรือเผชิญปัญหาในชีวิตที่แตกต่างออกไป เช่น วัยรุ่นที่ไม่ได้รับการยอมรับหรือการสนับสนุนทางสังคมอย่างเหมาะสมและควรศึกษาในวัยรุ่นที่ขาดแรงสนับสนุนทางสังคมว่าวัยรุ่นมีการปรับตัวหรือเผชิญปัญหาที่แตกต่างกันออกไปอย่างไร รวมถึงความคาดหวังในชีวิตด้วยเช่นกัน ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร ควรมีการศึกษาในวัยรุ่นตั้งครรรค์ที่ไม่สามารถเข้าถึงการบริการด้านสาธารณสุขได้อย่างเหมาะสมเพื่อศึกษาปัญหาหรือผลกระทบที่วัยรุ่นตั้งครรรค์ต้องเผชิญ นอกจากนี้ควรมีการศึกษาคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตั้งครรรค์หลังคลอดว่ามีการเผชิญปัญหาที่แตกต่างกันออกไปอย่างไรบ้าง เนื่องจากมีการปรับเปลี่ยนบทบาทจากวัยรุ่นตั้งครรรค์สู่มารดาวัยรุ่น อีกทั้งควรศึกษาคุณภาพชีวิตและพัฒนาการของบุตรที่เกิดจากมารดาวัยรุ่นว่ามีคุณภาพชีวิต และมีพัฒนาการอย่างไร โดยอาจมีการเปรียบเทียบกันในบุตรที่เกิดจากมารดาทั่วไปร่วมด้วย

สรุป

จากการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมา ผู้วิจัยพบว่าวัยรุ่นตั้งครรรค์ได้พบประสบปัญหามากมาย เช่นเมื่อตั้งครรรค์ต้องออกจากโรงเรียน ทำให้โอกาสเลือกงานต่ำ รายได้น้อย และมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดีส่งผลตามมาไม่ใช่เฉพาะระดับตัววัยรุ่นตั้งครรรค์ แต่อาจนำวัยรุ่นตั้งครรรค์และบุตรไปสู่ชีวิตที่ล้มเหลว ซึ่งค่อนข้างแสดงให้เห็นถึงผลทางลบ เนื่องจากความไม่พร้อมในหลาย ๆ ด้าน สามารถส่งผลให้เกิดผลกระทบด้านร่างกาย จิตใจ การศึกษา เศรษฐกิจและสังคม ไปจนถึงส่งผลต่อชีวิตของทารกในครรภ์ ในขณะที่ในงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยได้พบว่าวัยรุ่นตั้งครรรค์มีทางเลือกด้านการศึกษาและการตั้งครรรค์ในช่วงวัยนี้ไม่ใช่จุดจบของชีวิตหรือจุดเริ่มต้นของการมีชีวิตที่ล้มเหลวแต่อย่างใด การศึกษาวิจัยนี้พบว่าวัยรุ่นยังคงได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนในการศึกษาต่อหรือในวัยรุ่นที่ที่ต้องการออกจากระบบการศึกษาแบบปกติเพื่อทำงาน พบว่ายังสามารถเรียนหรือพัฒนาศักยภาพด้านวิชาการของตนเองต่อไปได้ด้วยระบบการศึกษาแบบเปิด เช่น การศึกษานอกโรงเรียนหรือ มหาวิทยาลัยเปิด เช่น มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นต้น ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้เห็นว่าคุณภาพของวัยรุ่นตั้งครรรค์ไม่ได้ไร้ความหวังเสียทีเดียว และยังทำให้ผู้วิจัยมองเห็นโอกาสของการเริ่มต้นโอกาสของความรับผิดชอบและการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ของวัยรุ่นตั้งครรรค์ด้วยเช่นกัน

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณพยาบาล ณ ฝ่ายสูติกรรม ตึกภปร. ชั้น 8 โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ที่ช่วยอำนวยความสะดวกและให้คำแนะนำขณะทำการเก็บรวบรวมข้อมูล และ ผศ.ดร. วิราภรณ์ โพธิศิริ ผู้ให้คำแนะนำด้านการทำวิจัยเชิงคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

1. ศรีเพ็ญ ตันติเวส, ทรงยศ พิลาสันต์, อินทิรา ยมาภัย, ยศ ตีระวัฒนานนท์, ชลัญชร โยธาสมุทร, อภิญญา มัตตเดช, และคณะ. สถานการณ์การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในประเทศไทย 2556. กรุงเทพฯ: โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ;2556.
2. คณะกรรมการสาธารณสุข วุฒิสภา. รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง ปัญหาการตั้งครรภ์ ในวัยรุ่น; 2554.
3. Goosens G, Kadji C, Delvenne V. Teenage pregnancy: a psychopathological risk for mothers and babies?. Psychiatr Danub 2015;27:499-503.
4. สำนักส่งเสริมสุขภาพ. สถิติกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและแผนสาธารณสุข; 2547.
5. กิตติพงศ์ แซ่เจ็ง, บุญฤทธิ สุวรรรัตน์, เอกชัย โควาศิลาวัณ, ประกายดาว พรหมประพัฒน์, จันทกานต์ กาญจนเวทวงศ์. คู่มือแนวทางปฏิบัติการดูแลแม่วัยรุ่น. สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข; 2557.
6. โตมร ศุขปรีชา. เมื่อใครก็มีสิทธิกลายเป็น “แม่ใจยักษ์”: เช็กรูขี้กลากันกับสังคมศีลธรรมสูงส่ง [อินเทอร์เน็ต]. 2561 [เข้าถึงเมื่อ 3 มี.ค. 2561]. เข้าถึงได้จาก: <https://themomentum.co/sex-school-and-ethic/>
7. Punsuwun S, Sungwan P, Monsang I, Chaiban P. Experiences after pregnancy among unmarried adolescents in upper north. Songklanagarind J Nurs 2014;33:17-36.
8. Khemachit P, Manusrudee S, Chitrattanapong P, Chaleoypong D. Pregnant adolescent students' sexuality. Romphruek J 2009;27:75-133.
9. Coles B. Report to the Teenage Pregnancy Board Qualitative research on teenage mothers in York.

York, England: The University of York; 2009.

10. Shah MK, Gee RE, Theall KP. Partner support and impact on birth outcomes among teen pregnancies in the United States. J Pediatr Adolesc Gynecol 2014;27:14-9.
11. ปารีชาติ พันธุ์พานิช. เหตุทำแท้งได้โดยชอบด้วยกฎหมาย [วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2541.
12. Nithitantiwat P, Pataipakaipet K. Unwanted pregnancy and abortion: Preventive guidelines for adolescents. J Baromarajonani College of Nursing Bangkok 2016; 32:133-141. (in Thai)
13. Thato S. Premarital sexual behavior among Thai adolescents. J Nurs Sci Naresuan University 2007; 1:19-30.
14. ปริญา สุขชาติ, ทศนีย์ ศิลาวรรณ, อรุณช ภาชีน. มุมมองของแม่วัยรุ่นต่อการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม. ใน: การประชุมวิชาการระบบสุขภาพชุมชนระดับชาติ ครั้งที่ 1. 17 กรกฎาคม 2558; ณ โรงแรมแอมบาสเดอร์ กรุงเทพมหานคร; 2558. หน้า 70-81.
15. Patklai M, Pumprawai A, Pechmanee S. Experiences of pregnancy and parenting of adolescents in Kanchanadit District, Suratthani Province. Comm Health Devel Quart 2016;4:21-32.
16. Hattakitpanichakul K, Phahuwatanakorn W, Serisathien Y, Boriboonhirunsarn D. Teaching programme involving husbands participation: Its impact on teenage mothers post-childbirth maternity adjustment. Thai J Nurs Council 2012;27:84-95.
17. Sukawanich N, Thongpibul K, Pontanya A. Resilience among adolescent mothers with unplanned pregnancy in Chiang Mai. APPJ 2017; 33:99-114.
18. Spear HJ. Reading, writing, and having babies: a nurturing alternative school program. J Sch Nurs 2002;18:293-300.
19. จนนันท์พร เขียวน้อยรัชตะ, วรณา อรรถเมธากุล, ณัฐกร ประกอบ. อุบัติการณ์การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นของโรงพยาบาลชัยนาทเรนทร [อินเทอร์เน็ต]. 2559

- [เข้าถึงเมื่อ 3 พฤษภาคม 2561]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.chainathospital.org/chainatweb/assets/research/research23.pdf>.
20. Smith Battle L. "I wanna have a good future": Teen mothers' rise in educational aspirations, competing demands, and limited school support. *Youth and Society* 2007;38:348-71.
 21. กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แม่วัยใส ความท้าทายการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ; 2556.
 22. Wisaphan Y, Yajai S. Effects of pregnancy on health, society, and finance of teenage mothers living in Chanthaburi Province. *J Phrapokklao Nurs College* 2016;27:1-16.
 23. มาลัย สัจจจิตต์. การสนับสนุนทางสังคมและพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพของมารดาวัยรุ่น ในระยะหลังคลอด. [วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล; 2540.
 24. กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แม่วัยใส ความท้าทายการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ; 2556.